

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

ИЗВЛЕЧЕНИЕ
от ПРОТОКОЛ № 15

от заседанието на Комисията по правни въпроси към
Пленума на Висшия съдебен съвет,
проведено на 29 юни 2022 г.

1. ОТНОСНО: Проект на Постановление на Министерския съвет за приемане на Наредба за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“.

МОТИВИ: Във Висшия съдебен съвет, с регистрационен индекс ВСС-9026/17.06.2022 г., е получено писмо от министъра на правосъдието, ведно с проект на Наредба за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“. Сроктът за изразяване на становище е 7-дневен.

В доклада от министъра на образованието и науката и министъра на правосъдието се отбелязва, че реформата в юридическото образование е идентифицирана като приоритетна тема в Министерство на правосъдието. Със заповед на министъра на правосъдието е създадена работна група със задача да обсъди и изготви проект за изменение на нормативната уредба за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“ с представители на академичната общност, адвокатурата, магистрати, неправителствени организации, студентски организации и експерти от Министерство на правосъдието (МП) и Министерство на образованието и науката (МОН). Проведена е и анкета сред студенти и действащи юристи, чиито отговори са взети под внимание при изготвяне на настоящите предложения за изменения на нормативната уредба.

След преглед на предоставения нормативен акт се установява, че същият предвижда отмяна на действащата към момента Наредба за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“, приета с Постановление № 75 на Министерския съвет от 1996 г.

Основните предложени промени в новата Наредба са следните:

- **Промяна в изискванията за прием на студенти в специалност „Право“.** При сегашната нормативна уредба студентите се приемат чрез писмени конкурсни изпити по български език и по история на България. В проекта се предлагат два варианта на регламентация: първи вариант са писмени конкурсни изпити, които включват най-малко проверка на знанията по български език и способността за логическо мислене, при условия и ред,

определени от висшето училище и втори вариант, при който приемът се осъществява при условия и ред, определени от висшето училище, като оценката от държавния зрелостен изпит по български език и литература е задължителен балообразуващ елемент.

С оглед високите очаквания към студентите, които се обучават в специалността „Право“ и предвид отговорността и ролята на юристите по принцип, следва да се изрази положително становище по първия вариант от направеното предложение.

- **Въвеждане на специализирани магистърски програми по специалност „Право“.** Разпоредбата на чл.1, ал.3 от проекта на Наредба предвижда с цел профилиране и задълбочаване на подготовката в отделни области на правото въвеждане на специализирани магистърски програми.

- **Промяна в хорариума при задочната форма на обучение.** Задочното обучение се запазва. Към момента студентите задочна форма на обучение трябва да покрият 60% от хорариума на редовните студенти. Новата наредба вдига изискването на 80%.

- **Въвеждане на нови задължителни дисциплини** – „Защита на правата на човека“ и „Организация на правосъдието и правозащитните институции“. Променя се и хорариума на някои от съществуващите дисциплини.

- **Промяна в уредбата на учебната практика** – Учебната практика на студентите да се провежда от втори до пети курс, като се увеличава нейната продължителност от 2 на 4 седмици. Съгласно чл.10, ал.2 от проекта практическото обучение може да се осъществява в правни клиники към юридическите факултети. В тях студентите ще могат, освен да слушат лекции, да правят симулации и да работят с реални казуси.

- **Гарантиране на по-висока степен на практическа насоченост на обучението по специалност „Право“.** Разпоредбата на чл.6, ал.7 от проекта на Наредба съдържа практически учения и компетентности, които обучението следва да осигури като анализ на съдебна практика, решаване на казуси, академично писане, участие в дебати и съдебна реторика, подготовка на проекти на юридически документи и други.

- **Въвеждане на национални държавни изпити по публичноправни, гражданскоправни и наказателноправни науки.** Разпоредбата на чл.5, ал.1, изр. второ от проекта на Наредба регламентира, че писменият държавен изпит ще се полага едновременно във всички висши училища, които провеждат обучение по специалността „Право“. Изпитът ще е анонимен, ще се провежда в сградата на съответното висше училище, където учи студентът, и ще продължава 4 астрономически часа. При разработването на казусите комисията ще подготвя и отговори към тях, които ще се публикуват на сайта на Министерство на правосъдието в деня на провеждането на писмения изпит, след неговото приключване.

За държавен изпит ще се разработват три варианта на казус от комисия, определена чрез публичен жребий и назначена от правосъдния министър. Изпитният вариант ще се тегли в деня на изпита в Министерството на правосъдието.

Отговорите ще проверява държавна комисия. Тя ще обявява резултатите до 3 дни след изпита. Оценката е „издържал“ и „неиздържал“ и не подлежи на преразглеждане. Студентите ще имат право на достъп до писмените си работи.

Получилите оценка „издържал“ ще се допускат до устен изпит. Той ще се провежда в 14-дневен срок след обявяването на резултатите от писмения и ще се полага пред държавна изпитна комисия, която включва двама хабилитирани преподаватели, съответно по публичноправни, по гражданскоправни или по наказателноправни науки; един представител на практиката – съдия от Върховния касационен съд или от Върховния административен съд; прокурор от Върховната касационна прокуратура; прокурор от Върховната административна прокуратура или адвокат с юридически стаж не по-малко от 15 години. Комисията ще се назначава след публичен жребий измежду лицата, включени в списъците, със заповед на министъра на правосъдието.

Видно е, че с изготвеният проект на Наредба за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрисист“ се цели предпоставянето на по-ефикасно комплексно обучение по специалността, гарантиране на по-висока степен на практическата насоченост в него, единен стандарт на оценяване на всички студенти. Горното е условие за цялостно повишаване на качеството на юридическото образование в България, предвид високите обществените изисквания и очаквания към него.

Въз основа на горното,

КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ КЪМ ПЛЕНУМА НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ РЕШИ:

1.1. ИЗРАЗЯВА положително становище по Проект на Постановление на Министерския съвет за приемане на Наредба за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрисист“, като по предложените варианти в чл.2, ал.1 от Наредбата, подкрепя вариант 1.

1.2. ПРЕДЛАГА на пленума на Висшия съдебен съвет да вземе следното решение:

1. **ИЗРАЗЯВА** положително становище по Проект на Постановление на Министерския съвет за приемане на Наредба за единните

държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“, като по предложените варианти в чл.2, ал.1 от Наредбата, подкрепя вариант 1.

2. Решението по **ДА СЕ ИЗПРАТИ** на министъра на правосъдието, по компетентност.

1.3. ВНАСЯ като точка в дневния ред за разглеждане на заседание на пленума на Висшия съдебен съвет на **07.07.2022** г.

*Вярно с оригинала,
технически сътрудник
Ст. Барова ... (n).....*

*ПРЕДСЕДАТЕЛ (n)
НА КОМИСИЯТА:
Цв. Пашкунова*